

26 leden van het Vlaams parlement bezoeken 5 arbeidszorginitiatieven

MAGDA B-H-V, De Klus, De Oogst, De retoucheshop van de Kringwinkel Zuiderkempem en De Variatie. Dit zijn de 5 arbeidszorginitiatieven die vrijdag 17 maart 2017 hun deuren openden voor 26 Vlaamse parlementsleden. Eén arbeidszorginitiatief is dat in elke provincie. En de boodschap die zij er van de 5 gedeputeerden te horen kregen was in elk arbeidszorginitiatief dezelfde: maak werk van de uitvoering van het decreet werk- en zorgtrajecten en wel van alle onderdelen van dit decreet.

Wat is arbeidszorg?

Heel wat mensen willen maar wat graag werken, maar kunnen dit om tal van redenen niet, nog niet of niet meer. Een gewone betaalde baan zoals die van u en ik, zit er voor hen niet meer in. Soms ligt de oorzaak in een verslavingsprobleem, dan weer een armoedeproblematiek of een langdurige ziekte. Maar nog vaker gaat om een combinatie van problemen.

Zij zouden gedoemd zijn thuis te blijven zitten, vaak in compleet isolement, maar dat is zonder arbeidszorg gerekend. Arbeidszorginitiatieven bieden aan deze mensen arbeidsmatige activiteiten die ze kunnen uitvoeren op hun eigen tempo en onder begeleiding. Ze krijgen er arbeid op maat, maar ook zorg op maat. Vandaar de term arbeidszorg natuurlijk.

De arbeidszorgmedewerkers kunnen doorgaans in hun levensonderhoud voorzien dankzij een uitkering (ziekte, werkloosheid, leefloon, ...). Soms krijgen ze ook nog een kleine vergoeding bovenop. En ze zijn met velen. In 2014 waren er 6.781 arbeidszorgmedewerkers actief in Vlaanderen. Verre van een marginaal verschijnsel dus.

Zo divers de doelgroep is, zo divers zijn ook de arbeidszorginitiatieven. Ze zijn gelinkt aan verschillende sectoren, werken met verschillende begeleidingsvormen: soms in groep (atelierwerking), soms individueel (begeleid werken). Sommigen zijn sterk gericht op doorstroom naar betaalde arbeid, andere zijn dat minder.

De sector is nog jong maar is de kinderschoenen intussen wel al ontgroeid. Dat betekent niet dat ze helemaal verlost zijn van alle groeipijnen. Al meer dan 15 jaar pleiten de arbeidszorginitiatieven voor een erkenning en een financiering van de begeleiding en voor een statuut voor de arbeidszorgmedewerker. Politieke besluitvorming is een langzaam proces; zeker voor een maatschappelijk fenomeen dat zich op het raakvlak bevindt van verschillende beleidsdomeinen en verschillende beleidsniveaus.

In die periode van 15 jaar zijn wel al stappen gezet, met de goedkeuring van het decreet werk- en zorgtrajecten in april 2014 als (voorlopig) orgelpunt. Maar wat ben je met een decreet zonder uitvoeringsbesluiten? Niet veel natuurlijk.

Parlementairen op bezoek

Hoewel in de regeringsverklaring duidelijk de intentie was geformuleerd om hier deze legislatuur werk van te maken, dachten we dat het geen kwaad kon de beleidsmakers nog eens te herinneren aan deze belofte.

Daarom nodigden we de leden van de commissie welzijn en van de commissie werk van het Vlaams parlement op vrijdag 17 maart 2017 uit in een arbeidszorginitiatief. Zij konden een keuze maken tussen 5 arbeidszorginitiatieven; 1 in elke provincie.

En blijkbaar had de timing niet beter gekund. Toch als het aantal inschrijvingen hiervoor een indicator kan zijn. Maar liefst 26 parlementsleden wilden wel eens nader kennis maken.

Maar buiten de parlementsleden kwamen we nog veel 'schoon volk' tegen. Zo waren ook de kabinetten van de 3 bevoegde ministers, de beleidsadviseurs van de 3 administraties, enkele parlementair medewerkers en fractiemedewerkers aanwezig. En onze gedeputeerden uiteraard want die nodigden uit.

Het verhaal van Nicoline en Daan, twee arbeidszorgmedewerkers

Hoewel Nicoline en Daan beiden ofwel ooit een betaalde job hebben gedaan ofwel het ooit nog wel willen doen, is arbeidszorg voor hen voorlopig de beste oplossing. 'Alles is beter dan alleen thuis zitten. Hier hebben we contacten, voelen we ons nuttig. We hebben door dit werk het gevoel deel uit te maken van de maatschappij.'

Francine Wastiels, de jobcoach van MAGDA B-H-V acht de kans niet zo groot dat haar poulains ooit nog zullen doorstromen naar het betaalde tewerkstellingscircuit, al houdt ze alle opties open. 'Het scheelde niet veel of Daan had een contract op zak in een aquariumwinkel waar hij aan begeleid werken deed, maar net op dat moment is die winkel in falings gegaan'.

En daar knelt het schoentje. Want in het Vlaams beleid wordt arbeidszorg meestal in één adem vernoemd met doorstroom. Terwijl de doorstroom bijzonder laag is. Slechts 1% stroomde door in 2014. Op deze nagel wilden we ook met dit bezoek opnieuw slaan. Voor heel veel arbeidszorgmedewerkers zal arbeidszorg immers het eindstation zijn. En ook deze vorm van arbeidszorg moet financieel worden ondersteund en niet alleen die gericht op activering naar de betaalde arbeidsmarkt. We rekenden uit dat het 12 miljoen zou kosten aan de Vlaamse regering om de begeleiding te financieren van de arbeidszorgmedewerkers voor wie de organisaties momenteel nog geen subsidie krijgen (zo'n 60%).

Een ander probleem waarvoor de Vlaamse provincies samen met de arbeidszorginitiatieven aandacht vroegen aan de parlementairen is het statuut van de arbeidszorgmedewerkers. 60% van de arbeidszorgmedewerkers leven van een uitkering. De combinatie tussen leven van een uitkering en 'arbeidsmatige activiteiten verrichten' is echter niet evident. Vaak geldt er een verbod om te werken. Soms zijn bepaalde uitzonderingen mogelijk, zoals vrijwilligerswerk of opleiding. Maar arbeidszorg is geen vrijwilligerswerk en is ook geen opleiding. Meestal moet er ook toelating gevraagd worden voor arbeidszorg aan de desbetreffende uitkeringsinstantie. Het gebeurt al eens dat die toelating geweigerd wordt omdat arbeidszorg onvoldoende gekend is. Arbeidszorgmedewerkers bevinden zich dus nog steeds in een juridische schemerzone. Zij zelf en de arbeidszorginitiatieven lopen nog steeds het risico om beticht te worden van zwart werk. Nog te vaak moeten arbeidszorgmedewerkers en initiatieven rekenen op de goodwill van sociale inspectie en is men afhankelijk van gedoogbeleid.

Insiders weten al lang dat arbeidszorg, via de latente functies van arbeid, bijdraagt aan het welzijn van de arbeidszorgmedewerkers. Het voorkomt vaak veel duurdere (residentiële) hulpverlening.

Arbeidszorgmedewerkers dragen via hun economische activiteit (hoe beperkt ook) bij aan de maatschappij. Arbeidszorg zien de Vlaamse provincies als een noodzakelijke schakel in het economische continuüm waar eenieder een faire kans moet krijgen om te participeren. Het bezorgt onze Vlaamse economie een hoge toegevoegde waarde op menselijke vlak.

Na hun bezoek zijn hopelijk ook de beleidsmakers hiervan doordrongen.